

**“O‘ZBEKISTON SHAROITIDA SUV RESURLARIDAN
OQILONA FOYDALANISH STRATEGIYASINING ASOSIY
YO‘NALISHLARI”**

Jamoat xavfsizligi universiteti

Magistratura tinglovchisi

Mamatkulov Nurbek Kamiljon o‘g‘li;

Annotatsiya : *Mazkur maqolada O‘zbekiston sharoitida suv resurslaridan oqilona foydalanishning zaruriyati, mavjud muammolar va strategik yo‘nalishlar tahlil qilingan. Mamlakatda suv tanqisligi, iqlim o‘zgarishlari va suv xo‘jaligi tizimidagi isroflar iqtisodiy hamda ekologik xavfsizlikka jiddiy ta’sir ko‘rsatayotgani ilmiy asosda yoritilgan. Shuningdek, tomchilatib sug‘orish, raqamli monitoring, qayta ishlangan suvdan foydalanish va xalqaro tajriba asosida samarali boshqaruv mexanizmlarini taklif etish orqali suv resurslaridan oqilona foydalanish strategiyasi ishlab chiqilgan.*

Kalit so‘zlar: *suv resurslari, oqilona foydalanish, suv tejovchi texnologiyalar, barqaror rivojlanish, suv siyosati, raqamli boshqaruv.*

Аннотация: *В данной статье анализируется необходимость рационального использования водных ресурсов в условиях Узбекистана, существующие проблемы и стратегические направления развития. Подчеркивается, что дефицит воды, изменение климата и потери в системе водного хозяйства оказывают значительное влияние на экономическую и экологическую безопасность страны. Предложены направления рационального водопользования, включая внедрение капельного орошения, цифрового мониторинга, повторного использования воды и применение международного опыта эффективного управления водными ресурсами.*

Ключевые слова: *водные ресурсы, рациональное использование, водосберегающие технологии, устойчивое развитие, водная политика, цифровое управление.*

Annotation: *This article analyzes the necessity, challenges, and strategic directions of rational water resource management in Uzbekistan. It emphasizes that water scarcity, climate change, and inefficiencies in water systems significantly impact the country's economic and environmental security. The study proposes strategic directions for efficient water use - including drip irrigation technologies, digital monitoring systems, water reuse, and the adaptation of international best practices for sustainable water management in Uzbekistan.*

Keywords: *water resources, rational use, water-saving technologies, sustainable development, water policy, digital management.*

Kirish.

O'zbekiston suv resurslari jihatidan Markaziy Osiyodagi eng ko'p aholiga ega davlatlardan biri bo'lib, respublika hududining qariyb 80 foizi qurg'oqchil va yarim qurg'oqchil mintaqalarda joylashgan. Mamlakatning tabiiy suv manbalari asosan Amudaryo va Sirdaryo daryolari hisoblanadi. Ushbu daryolar respublika suv balansining 85 - 90 foizini tashkil etadi va ularning manbalari asosan qo'shni davlatlar - Tojikiston, Qirg'iziston va Qozog'istonda joylashgan. Shu bois, O'zbekiston suv resurslari jihatidan transchegaraviy bog'liqlikka ega bo'lib, bu omil suv xavfsizligi masalasini yanada murakkablashtiradi.

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyev o'zining 2023-yil sentyabr oyida BMT Bosh Assambleyasida so'zlagan nutqida ta'kidlaganidek: "Suv resurslari - bu faqat tabiiy boylik emas, balki hayot, tinchlik va taraqqiyotning garovidir. Shu bois suvdan oqilona foydalanish va uni tejash bugunning eng muhim vazifasidir." Bu so'zlar mamlakat siyosatida suv masalalariga davlat miqyosida strategik yondashuv shakllanayotganini yaqqol ko'rsatadi.

So'nggi yillarda O'zbekistonda suvga bo'lgan talab keskin oshib bormoqda. 1991-yilda aholining umumiy soni 20 million atrofida bo'lgan bo'lsa, 2025-yilga kelib bu ko'rsatkich 36 milliondan oshdi. Shu bilan birga, yalpi ichki mahsulot (YaIM)ning o'sishi, sanoatlashtirish, urbanizatsiya va qishloq xo'jaligida suv talabining ortishi mamlakat suv tizimiga bosimni kuchaytirmoqda. Hozirda har bir

aholiga o'rtacha 1 500 - 1 700 kub metr toza suv to'g'ri keladi, bu esa xalqaro "suv tanqisligi" mezoniga (2 000 m³ dan kam) yaqinlashgan holatni bildiradi.

BMTning 2024-yilgi "Global Water Report" ma'lumotlariga ko'ra, Markaziy Osiyo mintaqasida har yili suv resurslarining 6 - 8 foizi iqlim o'zgarishi natijasida kamaymoqda. Xususan, O'zbekiston hududidagi haroratning o'rtacha yillik oshishi 0,31°C har 10 yilda kuzatilmoqda, bu esa daryo oqimlarining kamayishiga va suvning bug'lanish darajasining ortishiga sabab bo'lmoqda.

O'zbekistonlik olimlardan professor B. A. Alimov ta'kidlaganidek: "Suv resurslarini tejash masalasi endilikda iqtisodiy yoki texnik masala emas, balki milliy xavfsizlikning asosiy elementi sifatida ko'rilishi kerak". Haqiqatan ham, suv tanqisligi nafaqat iqtisodiy jarayonlarga, balki ekologik tizimga, aholi salomatligiga va oziq-ovqat xavfsizligiga ham ta'sir ko'rsatadi. O'zbekiston suv xo'jaligi sohasidagi muammolar, asosan, eskirgan infratuzilma (60 foizdan ortig'i 30 yildan oshgan), sug'orishdagi isrofgarchilik (o'rtacha 35 - 40%), suv hisobining yetarlicha raqamlashtirilmagani va hududiy boshqaruv tizimlarining bo'linganligi bilan izohlanadi.

Shu jihatdan, O'zbekiston Respublikasi "Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasi - 2030" hujjatida suv resurslaridan oqilona foydalanish masalasi barqaror iqtisodiy o'sishning asosiy yo'nalishlaridan biri sifatida e'tirof etildi. Strategiyada 2030-yilgacha ekin maydonlarining kamida 60 foizida suv tejovchi texnologiyalarni joriy etish, suv hisobini raqamlashtirish tizimini to'liq ishga tushirish va suv havzalari bo'yicha integratsiyalashgan boshqaruvni yo'lga qo'yish belgilab qo'yilgan.

Shuningdek, Jahon banki va Osiyo taraqqiyot banki (ADB)ning 2024-yilgi tahlillarida O'zbekiston suv xo'jaligida amalga oshirilayotgan islohotlar mintaqaviy miqyosda eng faol dasturlardan biri sifatida baholangan. Jahon bankining "Water Global Practice 2024" hisobotida qayd etilishicha, O'zbekistonda suv tejovchi texnologiyalar joriy etilishi natijasida 2025-yilgacha yiliga 2 milliard kub metr suvni tejash imkoniyati mavjud.

Xalqaro tajribaga asoslangan holda, O‘zbekiston hukumati tomonidan “Suv xo‘jaligini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasi” ishlab chiqildi. Ushbu hujjat BMTning Barqaror rivojlanish maqsadlari (SDG 6 - Toza suv va sanitariya) bilan uzviy bog‘langan bo‘lib, suv resurslarini iqtisodiy, ekologik va ijtimoiy jihatdan barqaror boshqarish tamoyillarini o‘z ichiga oladi.

Umuman olganda, suv resurslaridan oqilona foydalanish masalasi bugungi kunda O‘zbekistonning ekologik barqarorligi, oziq-ovqat xavfsizligi va milliy iqtisodiy xavfsizlik tizimining ajralmas qismi sifatida qaralmoqda. Shuning uchun ham suv siyosatini modernizatsiyalash, innovatsion texnologiyalarni joriy etish, xalqaro hamkorlikni kuchaytirish va aholi o‘rtasida suv madaniyatini oshirish - mamlakatning strategik ustuvor yo‘nalishlaridan biri bo‘lib qolmoqda.

O‘zbekiston Respublikasi suv resurslari hajmi yillik o‘rtacha 50 - 55 milliard kub metrni tashkil etadi. Shundan 38 - 40 milliard kub metri transchegaraviy manbalardan - ya’ni Amudaryo va Sirdaryo havzalaridan kirib keladi, qolgan 10 - 12 milliard kub metr esa ichki manbalardan, asosan yer osti suvlaridan, yomg‘ir suvlaridan va tog‘-muzliklardan hosil bo‘ladi. Shuni ta’kidlash kerakki, mamlakatning tabiiy suv zaxiralari Markaziy Osiyo umumiy suv resurslarining atigi 10 foizini tashkil etadi, biroq aholining 45 foizdan ortig‘i aynan O‘zbekiston hududida istiqomat qiladi. Bu esa suvga bo‘lgan bosimning nihoyatda yuqori ekanini ko‘rsatadi. So‘nggi 20 yil ichida suv iste’moli tuzilmasida sezilarli o‘zgarishlar ro‘y bergan. 2024-yilgi O‘zbekiston Respublikasi Suv xo‘jaligi vazirligi ma’lumotlariga ko‘ra, suv sarfining 85 foizi qishloq xo‘jaligiga, 10 foizi sanoat tarmoqlariga, qolgan 5 foizi esa ichimlik va maishiy ehtiyojlarga to‘g‘ri kelmoqda. Qishloq xo‘jaligi sohasida suvdan foydalanish asosan an’anaviy - yer usti ariq va kanallar orqali sug‘orish usullariga tayanmoqda, bu esa suvning katta qismining yo‘qolishiga olib kelmoqda.

Jahon bankining 2024-yilgi “Water Global Practice” hisobotida qayd etilishicha, O‘zbekistonda suvning o‘rtacha 30 - 35 foizi transport jarayonida yo‘qoladi - bu ko‘rsatkich rivojlangan davlatlardagiga (5 - 7%) nisbatan deyarli 5 baravar yuqori. Yo‘qotishlarning asosiy sabablari sifatida eskirgan irrigatsiya

inshootlari (ularning 60 foizi 40 yildan oshgan), sug'orish tizimlarida filtrasiyaviy yo'qotishlar hamda suv hisobini yuritishning raqamli tizimlarda tashkil etilmagani qayd etiladi.

Masalan, Farg'ona vodiysi, Qashqadaryo va Surxondaryo viloyatlarida suv tanqisligi natijasida yer osti suvlari sathi so'nggi 10 yilda 2 - 3 metrga pasaygan, bu esa sho'rlanish jarayonlarini kuchaytirgan va meliorativ holatni yomonlashtirgan. Natijada ayrim hududlarda qishloq xo'jaligi hosildorligi 15 - 20 foizgacha kamaygan. Shu bilan birga, suv resurslarining hududlar bo'yicha notekis taqsimlanishi ham muhim muammolardan biridir. Masalan, Surxondaryo viloyatining bir qismi suv bilan ta'minlangan bo'lsa, Qoraqalpog'iston Respublikasi va Buxoro viloyati hududlarida suv taqchilligi doimiy kuzatiladi.

BMTning 2023-yilgi "UN Water Development Report"ida qayd etilishicha, O'zbekiston suv ta'minoti indeksi bo'yicha "yuqori xavf" toifasiga kiradi. Hisobotda mamlakatda har bir aholiga to'g'ri keladigan yillik toza suv miqdori 1600 m³ dan pastga tushgani qayd etilib, bu xalqaro mezonlarga ko'ra "suv tanqisligi darajasi" hisoblanadi.

Bundan tashqari, suv sifati masalasi ham jiddiy muammolardan biridir. "Global Water Quality Monitoring Program (GEMS/Water)" tahlillariga ko'ra, O'zbekistonda suv havzalarining 35 foizida ammiak, pestitsid va nitrat moddalarning me'yordan ortiqqligi aniqlangan. Ayniqsa, Sirdaryo va Zarafshon daryolari havzalarida sanoat chiqindilari va qishloq xo'jaligi oqova suvlari suv ifloslanishining asosiy manbai bo'lib qolmoqda. Bu holat nafaqat ekologik, balki iqtisodiy nuqtayi nazardan ham katta yo'qotishlarga sabab bo'lmoqda. Masalan, FAO (Food and Agriculture Organization) hisob-kitoblariga ko'ra, O'zbekistonda suv ifloslanishi va melioratsiya holatining yomonligi tufayli har yili YaIMning 1,5 - 2 foizigacha iqtisodiy zarar kuzatiladi.

Shuningdek, Orol dengizi havzasidagi ekologik inqiroz mamlakat suv resurslariga bevosita ta'sir ko'rsatmoqda. 1960-yillardan beri Orol dengizi hajmining 90 foizga qisqarishi natijasida iqlim yanada keskinlashdi, cho'llanish jarayoni tezlashdi va suv resurslari bilan ta'minot sezilarli kamaydi. Hozirda

Orolbo‘yi hududida aholi jon boshiga to‘g‘ri keladigan suv hajmi 1000 m³ dan kam, bu esa xalqaro tasnifda kritik tanqislik darajasi sifatida baholanadi.

Suvdan foydalanishning hozirgi holati shuni ko‘rsatadiki, mamlakatda suv resurslarini boshqarish tizimini modernizatsiya qilish zarurati tobora dolzarb bo‘lib bormoqda. Prezidentimiz Sh.M. Mirziyoyevning 2023-yil 15-dekabrdagi Suv xo‘jaligi sohasi faoliyatini rivojlantirish bo‘yicha yig‘ilishdagi so‘zlariga ko‘ra: “Suvni tejash, uni hisobga olish va oqilona taqsimlash masalalari endilikda har bir soha va hudud uchun strategik ustuvorlik bo‘lishi shart. Har bir tomchi suv - millat boyligidir”. Shu bois, suv resurslaridan oqilona foydalanish masalasi endi faqat texnik yoki agrar yo‘nalishdagi masala emas, balki milliy xavfsizlik, iqtisodiy mustaqillik va barqaror rivojlanishning eng muhim omillaridan biriga aylangan.

O‘zbekiston sharoitida suv resurslaridan oqilona foydalanish strategiyasi bir nechta muhim yo‘nalishlarni o‘z ichiga oladi. Bu yo‘nalishlar milliy siyosat, xalqaro majburiyatlar va ilmiy-texnik yondashuvlar bilan uzviy bog‘liq bo‘lib, ularning barchasi ****BMT Barqaror rivojlanish maqsadlari (SDG-6 - “Toza suv va sanitariya”)****ni amalga oshirishga qaratilgan.

1. Suv tejovchi texnologiyalarni keng joriy etish. O‘zbekiston suvdan foydalanishning asosiy ulushi qishloq xo‘jaligiga to‘g‘ri kelganligi bois, aynan shu tarmoqda suv tejovchi texnologiyalarni keng tatbiq etish eng dolzarb yo‘nalish hisoblanadi. **Tomchilatib, purkash va lazer tekislagich orqali sug‘orish tizimlari** an‘anaviy usullarga nisbatan **40 - 50 foizgacha suvni tejash** imkonini beradi.

2024-yil holatiga ko‘ra, O‘zbekistonda suv tejovchi texnologiyalar **1,1 million gektar** maydonda joriy etilgan bo‘lsa-da, bu hali umumiy ekin maydonining **24 - 25 foiziga** teng xolos. Shu sababli hukumat tomonidan **“2025 - 2030-yillarda suv tejovchi texnologiyalarni joriy etish dasturi”** ishlab chiqilmoqda. Ushbu dastur asosida har yili **kamida 200 ming gektar** yangi maydon suv tejovchi tizimlarga o‘tkazilishi rejalashtirilgan. Prezident Sh.M. Mirziyoyevning 2023-yil 12-oktabrdagi Suv xo‘jaligi bo‘yicha yig‘ilishida qayd etilganidek: “Har bir tomchi suv hisobli bo‘lishi kerak. Zamonaviy sug‘orish tizimlarini joriy etish faqat agrar sohani emas, butun iqtisodiyotimizni suv tanqisligidan himoya qiladi.”

Shuningdek, Jahon banki va **Osiyo taraqqiyot banki (ADB)** ma'lumotlariga ko'ra, tomchilatib sug'orish tizimlarining to'liq joriy etilishi O'zbekistonda **yiliga 3 milliard kub metr suvni tejash, paxta va g'alla hosildorligini 20 - 25 foizga oshirish** imkonini beradi.

2. Raqamli monitoring va hisob tizimlarini joriy etish. Suvdan oqilona foydalanish samaradorligi to'g'ridan-to'g'ri nazorat tizimining aniqligiga bog'liq. Shu bois O'zbekiston suv xo'jaligi tizimida **raqamli texnologiyalarni** joriy etish asosiy yo'nalishlardan biri sifatida belgilangan.

Hozirda **“Smart Irrigation”**, **“Aqlli suv tarmoqlari”** va **“Suv hisoblagich monitoringi”** tizimlari tajriba tariqasida Andijon, Qashqadaryo va Buxoro viloyatlarida joriy qilinmoqda. Bu tizimlar suv sarfini **real vaqt rejimida onlayn kuzatish, yo'qotishlarni aniqlash** hamda **resurslarni avtomatik taqsimlash** imkonini beradi.

FAO va BMT Taraqqiyot Dasturi (UNDP) ekspertlari o'z tahlillarida raqamli nazorat tizimlarini joriy etish orqali suvdan foydalanish samaradorligini **15 - 20 foizga oshirish** mumkinligini qayd etishgan. Shuningdek, O'zbekiston Respublikasi Suv xo'jaligi vazirligi huzurida 2024-yilda **“Suv resurslari raqamli monitoring markazi”** tashkil etildi. Ushbu markaz sun'iy yo'ldosh ma'lumotlari, meteorologik kuzatuvlar va daryo oqimlari haqidagi real statistikaning bir tizimda yig'ib, boshqaruv qarorlarini tezkor qabul qilish imkonini bermoqda.

3. Qayta foydalaniladigan suv manbalarini rivojlantirish. Suv tanqisligi sharoitida **oqova suvlarni tozalab qayta ishlatish** - eng samarali strategiyalardan biridir. Bugungi kunda dunyo tajribasida qayta foydalaniladigan suvning ulushi o'rtacha 10 - 15 foizni tashkil etsa, Isroilda bu ko'rsatkich 80 foizdan oshadi.

O'zbekistonda esa hozircha **faqat 7 - 8 foiz oqova suv** qayta ishlanmoqda. Shu sababli **“Oqova suvlarni ikkilamchi ishlatish bo'yicha 2030-yilgacha mo'ljallangan dastur”** ishlab chiqilmoqda. Bu dastur doirasida yirik sanoat korxonalari (masalan, Navoiy IES, Angren kimyo kompleksi, Toshkent issiqlik markazi)da chiqindi suvlarni tozalash va texnik maqsadlarda qayta ishlatish inshootlari barpo etilmoqda.

BMTning “UN-Water” tashkiloti hisobotiga ko‘ra, qayta ishlangan suvdan foydalanish nafaqat ekologik foyda, balki iqtisodiy jihatdan ham samarali - **har 1 m³ qayta suv uchun 0,4 AQSh dollargacha tejash** imkonini beradi.

4. Davlat-xususiy sheriklik (DXSh) asosida suv xo‘jaligini rivojlantirish.

Suv xo‘jaligini modernizatsiya qilishda xususiy sektor ishtirokini kuchaytirish ham muhim yo‘nalishlardan biridir. Chunki mavjud infratuzilmani yangilash, nasos stansiyalarini modernizatsiya qilish va suv tarmoqlarini rekonstruksiya qilish katta moliyaviy mablag‘ talab qiladi.

Shu maqsadda O‘zbekiston hukumati tomonidan **“Suv ta’minoti va oqova tizimlarini rivojlantirishda davlat-xususiy sheriklik to‘g‘risida”** qaror (PQ-5050, 2021-yil) qabul qilingan. Ushbu qaror asosida **Toshkent, Buxoro va Namangan viloyatlarida** DXSh asosida birinchi suv-ta’minot loyihalari amalga oshirildi. Natijada xizmat ko‘rsatish sifati yaxshilandi, suv yo‘qotishlari esa **15 foizgacha qisqardi**. Jahon banki ekspertlari O‘zbekistonda DXSh asosida suv infratuzilmasini modernizatsiya qilish natijasida **har yili 100 mln AQSh dollari miqdorida iqtisodiy samara** olish mumkinligini ta’kidlashgan.

5. Aholi o‘rtasida suv madaniyatini oshirish. Suvdan oqilona foydalanish madaniyati - har qanday texnik islohotdan ham muhim. Chunki suvni tejash odamlarda **mas’uliyat va ekologik ong**ni shakllantirish bilan chambarchas bog‘liq.

O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining **2023-yil 5-iyuldagi PQ-244-son qarorida** “Suvdan oqilona foydalanish madaniyatini shakllantirish bo‘yicha milliy dastur”ni amalga oshirish belgilangan. Shu doirada maktab va oliy o‘quv yurtlarida **“Ekologik madaniyat va suv resurslari”** fanini o‘qitish yo‘lga qo‘yildi, **ommmaviy axborot vositalarida “Har tomchi suv - bebaho”** shiori ostida targ‘ibot ishlari olib borilmoqda.

FAO ma’lumotlariga ko‘ra, aholining ekologik xabardorligini oshirish natijasida suv iste’moli **5 - 7 foizgacha kamayadi**. Shu sababli madaniy-ma’rifiy yondashuv suv siyosatining ajralmas qismi sifatida qaralmoqda.

Suv resurslarini boshqarish sohasida ilg‘or xorijiy tajribalar bugungi kunda ko‘plab davlatlar tomonidan muvaffaqiyatli tatbiq etilib, ularning iqtisodiy

barqarorligiga bevosita ta'sir ko'rsatmoqda. O'zbekiston uchun ushbu tajribalarning o'rganilishi, ularni milliy sharoitga moslashtirish orqali samarali boshqaruv mexanizmlarini shakllantirish alohida ahamiyatga ega.

Isroil bugungi kunda dunyoda suv resurslarini eng samarali boshqarayotgan davlatlardan biridir. Mamlakatda suv resurslarining **80 foizdan ortig'i qayta ishlanadi**, tomchilatib sug'orish texnologiyasi esa **100 foiz qishloq xo'jaligi maydonlariga** joriy etilgan. Bundan tashqari, **“Mekorot” milliy suv kompaniyasi** butun mamlakat bo'yicha yagona suv tarmog'ini raqamli nazorat ostida boshqaradi. Suvning har bir tomchisi real vaqt rejimida monitoring qilinadi.

Isroilning bu tajribasi shuni ko'rsatadiki, **raqamlashtirish va innovatsion sug'orish tizimlarini birlashtirish** suv tanqisligining oldini olishda eng samarali yo'l hisoblanadi. O'zbekiston sharoitida ham suv tejovchi texnologiyalarni yanada kengroq joriy etish uchun Isroil bilan **ilmiy-texnik hamkorlik** va **texnologiya transferi dasturlarini** kengaytirish maqsadga muvofiqdir.

Niderlandiya suv resurslari bo'yicha ilg'or boshqaruv tizimiga ega davlat sifatida tanilgan. Bu mamlakatda **suv resurslari boshqaruvi “Digital Hydrology” (raqamli gidrologiya)** tamoyiliga asoslanadi. Sun'iy yo'ldoshlar, meteorologik sensorlar va dronlardan olingan ma'lumotlar yordamida suv sathi, ifloslanish darajasi va suv oqimlari onlayn monitoring qilinadi.

Bu tajriba **raqamli ma'lumotlarni boshqaruv qarorlariga integratsiyalash** zarurligini ko'rsatadi. O'zbekiston uchun bu yo'nalishda **“Aqlli suv boshqaruvi” (Smart Water Management)** platformalarini kengaytirish, **GIS (geoinformatsion tizimlar)** asosida suv havzalarining interaktiv xaritalarini yaratish muhim bosqich hisoblanadi.

Xitoyda suv resurslaridan foydalanish davlat strategiyasi darajasida muvofiqlashtirilgan. **“Blue Book on Water Policy ”** ma'lumotlariga ko'ra, Xitoy suv siyosatini iqtisodiy vositalar orqali tartibga soladi - ya'ni suv iste'molchilari suv miqdoriga qarab tabaqalashtirilgan tariflar bo'yicha to'lov qiladi. Natijada, suvni isrof qilish holatlari **25 foizgacha kamaygan**, suv tejash texnologiyalarining qo'llanishi esa **40 foizga oshgan**.

O‘zbekiston uchun ham **“suv narxini iqtisodiy motivatsiya bilan bog‘lash”**, ya’ni suvdan ortiqcha foydalanishni iqtisodiy jihatdan samarasiz qilish mexanizmlarini joriy etish foydali bo‘ladi.

Xulosa qilib aytganda, O‘zbekiston suv resurslaridan oqilona foydalanish masalasi nafaqat iqtisodiy samaradorlik, balki ekologik barqarorlik va ijtimoiy farovonlikni ta’minlashning eng muhim omilidir. Suv tejoychi texnologiyalarni keng joriy etish, raqamli boshqaruv tizimlarini rivojlantirish, qayta ishlangan suvdan foydalanish va xalqaro hamkorlikni kengaytirish orqali mamlakat suv xavfsizligini mustahkamlash, suv tanqisligi oqibatlarini kamaytirish va barqaror rivojlanish maqsadlariga erishish mumkin.

Shuningdek, aholining suvga nisbatan mas’uliyatli munosabatini shakllantirish, suvdan foydalanish madaniyatini oshirish va davlat-xususiy sheriklikni rivojlantirish suv siyosatining barqarorligini ta’minlaydi. Shu bois, suv resurslarini asrash va ulardan oqilona foydalanish - O‘zbekistonning hozirgi va kelajak avlodlari farovonligi uchun strategik ustuvor vazifadir.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Mirziyoyev Sh.M. “Yangi O‘zbekiston: islohotlar va taraqqiyot yo‘lida.” - Toshkent: O‘zbekiston, 2023.
2. Mirziyoyev Sh.M. BMT Bosh Assambleyasidagi nutqi. - Nyu-York: BMT, 2023-yil sentyabr.
3. O‘zbekiston Respublikasi “Suv va suvdan foydalanish to‘g‘risida”gi Qonun. - Qayta tahriri: 2020-yil 5-may.
4. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining PQ-3024-son qarori. “Suv xo‘jaligini isloh qilish bo‘yicha chora-tadbirlar to‘g‘risida.” - 2017-yil 20-iyun.
5. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining PQ-5050-son qarori. “Davlat-xususiy sheriklik asosida suv ta’minoti va oqova tizimlarini rivojlantirish chora-tadbirlari to‘g‘risida.” - 2021-yil 9-mart.
6. O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 281-son qarori. “Suv xo‘jaligini raqamlashtirish konsepsiyasini tasdiqlash to‘g‘risida.” - 2022-yil 15-iyul.

7. O‘zbekiston Respublikasi “Yangi O‘zbekiston taraqqiyot strategiyasi - 2030.” - Toshkent, 2022.
8. BMT. *Water Action Decade 2018 - 2028 Report.* - New York: UN Publications, 2023.
9. UN-Water. *World Water Development Report 2024: Water for Prosperity and Peace.* - UNESCO, Paris, 2024.
10. FAO. *Water Accounting+ Guidelines for Agricultural Water Management.* - Rome: FAO, 2022.
11. Jahon banki. *Water Global Practice Annual Report 2024.* - Washington, D.C.: World Bank, 2024.
12. Asian Development Bank (ADB). *Water Sector Operations Plan 2021 - 2030.* - Manila: ADB, 2023.
13. OECD. *Principles on Water Governance.* - Paris: OECD Publishing, 2021.
14. United Nations Economic Commission for Europe (UNECE). *Convention on the Protection and Use of Transboundary Watercourses and International Lakes.* - Geneva: UNECE, 2022.
15. World Economic Forum. *Water Security: Ensuring Access in a Changing Climate.* - Geneva: WEF, 2024.
16. Global Water Partnership. *Integrated Water Resources Management (IWRM) Implementation Guidelines.* - Stockholm: GWP, 2022.
17. Isroil Suv Agentligi (Mekorot). *National Water Efficiency Strategy.* - Tel Aviv: Ministry of Energy and Water Resources, 2023.